

HET JAAGPAD

PAUL VERREPT *Het jaagpad*

roman

KOPPERNIK

Copyright © 2024 Paul Verrept
Afbeelding omslag Paul Verrept
Vormgeving omslag Koppernik

ISBN 978 90 834 1194 1 / NUR 301
www.koppernik.nl

‘Un beau soir l’avenir s’appelle le passé.’
Louis Aragon

De stad is zoals alle steden.

*Ze is verzadigd, opgeladen, draagt in zich wat was,
wat is en wat gaat komen.*

Ze is betoverd, zoals alle steden.

*Wie er door de straten loopt – wie er winkelt of werkt –
merkt weinig of niets.*

*Wie stilstaat vangt er soms een glimp van op, heeft
misschien enig besef, al is het hooguit een vermoeden
dat ver weg schemert, dat vaag blijft en geen woorden
vindt.*

*Misschien wordt het voor sommigen na verloop van
tijd een onuitgesproken zekerheid.*

*Dat er nog iets anders is, dat er iets gebeurt, ergens,
in een diepte.*

*Vooraf wie verdwaald is, uitrust op de trappen in een
portaal, wie verloren rondloopt op een plein, wie geen
blijf meer met zichzelf weet, merkt er iets van. Van de
estafette.*

*Dan worden de huizen doorzichtig tot ze verdwij-
nen, in elkaar klappen – zoals een kartonnen doos
opgevouwen wordt om bij het oud papier terecht te
komen.*

De stad verdwijnt, de gebouwen, de wegen, tot er een uitgestrekt braakland is. Zoals het er ooit al was... eerder al, ooit, lang geleden.

Als uit het niets komen dan opnieuw mensen tevoorschijn, ze duiken ineens op, en bewegen gehaast, als moesten ze verloren tijd inhalen.

Ze bouwen, voeren materialen aan, de ene roept bevelen, de andere voert uit. Tandwielen grijpen in elkaar, draaien langzaam, dan sneller.

We zouden kunnen opstijgen, vanuit de hoogte naar hen kijken. We zouden zien hoe hun voetafdrukken patronen volgen, lijnen trekken, hoe ze meegevoerd worden zoals bloed in bloedbanen.

Hun pad is licht en onwetend, ze lopen rond terwijl de stad herrijst.

Het duurt niet lang of ze lopen weer tussen huizen, trams en bussen, auto's, kerken en moskeeën, tempels en winkels en pleinen, woontorens, theaters, musea.

Even snel zoeken sommigen beschutting in het lager gelegen gedeelte van de stad; onder bruggen zoeken ze iets terug van de stilte, van de onzichtbaarheid, van de tijd voor deze tijd.

Weg van het geweld.

Ze ademen diep de lucht in en stellen zich voor dat

*het dezelfde lucht is van wie ooit op het land werkte,
uit jagen ging, dezelfde lucht die de dieren ademen, die
meer lijken te bestaan dan te leven.*

Ze wachten op iets. Iets wat terug zou komen.

*Dan weer bewegen ze toch. Ook hun voetstappen, ver-
beten en nutteloos, worden deel van het verhaal.*

*Soms raken hun voeten amper de grond, lopen ze
licht en zwevend, laten ze geen sporen na. Dan stam-
pen ze hard, als willen ze de grond waarop ze leven
beschadigen, vernietigen.*

*Als willen ze weten wat er onder hen is, waarop ze
staan.*

*'s Nachts wordt het niet donker in de stad, ook dan
bewegen de bewoners. In stillere straten komen ook de
dieren nu buiten.*

*De schemering is gevallen, ze brengt een onrust
teweeg waardoor ze sneller gaan lopen.*

De sleutel in het slot van de voordeur.

*De trap naar boven, het openslaan van het dekbed,
gaan liggen.*

*Morgen, denken ze al – de tijd raast, slaat als een golf
over hen heen.*

Morgen.

Opstaan om kwart na zeven, ontbijten, nieuwsberichten beluisteren, wassen, tanden poetsen, aankleden en verder gaan.

Ze lopen naar een bureau, een werkbank, een lopende band, een kassa, een sollicitatie, een winkel... Sommigen bewegen zich enkel van het bed naar de tafel. Ze verspreiden zich niet maar kerven diepere sporen, zoals druppels water die steevast op dezelfde plek neerkomen.

Alleen wie stilstaat, ziet ineens de dode tijd.

De loze ruimte.

Een fractie van een seconde verstenen de dingen voor ze zich weer losweken.

Even verstarde de bomen in een moment zonder wind, dan ruisten hun bladeren weer door de parken en boulevards.

Mensen en dieren vragen zich af wat er gebeurde. Vogels hingen stil in de lucht, honden versteenden met hun neus in de lucht. Alle bloed stonde. Een moment kromp ineen, versmalde tot een onzichtbaar punt op de lijn van de tijd.

De mensen ademden opnieuw nadat de adem stakte.

Het ochtendlicht is hard en scherp.

Welke dag is het? Zondag.

Welke maand? September, eind september...

Het is koud voor de tijd van het jaar.

*De stad neemt zijn vertrouwde vorm aan nu het
licht de lijnen weer scherp tekent.*

*De dag begint, ijlt verder, zo is het al middag, al
avond en weer valt de nacht.*

I LUCAS

Lucas ruikt onder zijn oksel, trekt sokken en een hemd aan, pas daarna een broek.

Zijn blauwe pak met een lichte krijstreep. Fijne zwarte leren schoenen, een sobere sjaal. Handschoenen van hertenleer.

Zijn portefeuille en mobiel in een binnenzak.

Hij staat overeind. Stug en stijf, als zou het hem ineens moeite kosten weer te gaan zitten.

Hij zou moeten ontbijten, misschien kan hij op weg naar het station iets eten. Hij heeft ineens haast.

Hij wacht op de volgende tik in de radiator van de centrale verwarming voor hij vertrekt.

Het is zijn startschot.

Hij verlaat het huis, de deur klikt in het slot. Het getik in de radiators is nu het enige geluid.

Het huis bestaat ook zonder mij, de lege ruimtes zullen opwarmen en afkoelen, de kamers zullen stof vergaren, geluiden van de straat zullen er doordringen, misschien zal door de kieren onder de deuren een geur binnenwaaien.

Het huis heeft mij niet nodig.

Altijd maar gedachtes.

Hij neemt de lift naar beneden, zet uit gewoonte zijn kraag op zodra hij in de buitenlucht is, loopt naar het station.

Het is lang geleden dat hij nog zo beslist door de straten liep. Het plan om terug te keren kwam schijnbaar uit het niets in hem op, gisteren. Na het hete bad, toen hij uitgeteld op bed lag, half aangekleed.

Hij neemt een tunnel die uitkomt in de grote hal van het centraal station. De muziek van een vroege straatmuzikant galmt door de gang. Het is een oud liedje.

Hij herinnert zich nog op welk spoor de treinen vertrokken, naar het dorp, lang geleden. Tot zijn verbazing is dat nog hetzelfde.

Spoor 5. Nog altijd spoor 5.

Er is weinig veranderd in de hal, alleen het bord met de uren van vertrekkende treinen is nu digitaal geworden, vroeger was het een systeem van bordjes die met een zacht geluid verwisselden. Het getik leek op het geluid in zijn verwarming.

Hij is te vroeg in het station, zoals hij altijd overal te vroeg is, drinkt koffie uit een kartonnen beker. Eet een croissant – kruimels vallen op zijn jas, hij slaat ze met zijn hand weg, zijn handschoen valt op de grond, een meisje bukt zich en raapt die voor hem op.

Hij kijkt haar een ogenblik aan, wendt dan zijn blik snel af terwijl hij dank u fluistert.

Hij zag in een flits haar heldere blik die – zo stelt hij zich voor – scherp tegen de zijne afsteekt.

Ik zie te weinig mensen.

Ik zou op mijn knieën neer moeten zijgen en mijn gezicht tegen haar been drukken.

Hij weet niet of hij iets meent van wat hij denkt.

U moet weten dat ik al enige tijd met pensioen ben, ik had geen reden om te blijven werken.

Ik sliep beter vannacht, beter dan meestal. Ik bleef gisteravond voor het eerst sinds lang thuis. Meestal ga ik nog even de stad in, in de avond. Een frisse neus...

Het meisje loopt vastberaden het station uit, de buitenlucht in, nu twijfelt hij toch aan zijn reis, wil haar achternalopen, in haar sporen zijn voeten zetten, in haar wereld treden die – denkt hij – helder en concreet is en vol van goede redenen.

Het goede.

Hij loopt naar zijn perron, de eerste trein zal hem naar een kleine stad brengen waar hij over moet stappen op een stoptrein. Hij heeft een ticket voor de eerste klasse, hij zal zo goed als alleen in zijn wagon zitten.

Een stem. Het eersteklasrijtuig bevindt zich in de voorste wagon.

Hij installeert zich. Hij kijkt naar de betonnen muren van het ondergrondse station, hij staart ernaar zoals iemand die wegdroomt naar een landschap kijkt.

De trein zet zich in beweging en hij leunt achterover, sluit even zijn ogen en geeft zich over zoals hij eerder die dag al zich overgaf aan de warmte van het badwater.

Hij is verslaafd aan warme baden.

Ze verdoven de onrust van de nieuwe dag.

Hij herinnert zich vaag dat hij vroeger boeken las in de trein. Wanneer is hij daarmee gestopt? Hij leest nog wel op zijn telefoon.

Steeds vaker lijken de zinnen die hij leest te zweven. Ze komen los van het verhaal waarin ze thuishoren, en daarmee komen ze los van de werkelijkheid. Ze brengen hem niet bij het leven maar voeren hem mee naar een onduidelijke betekenisloze plek. Soms herhaalt hij ze nog een paar keer in zijn hoofd voor ze uitsterven.

Ook wat mensen zeggen, dringt minder tot hem door.

Hij denkt over de woorden na maar blijft niet bij de gedachte, laat ze snel los en pikt ze soms heel kort weer op, het deert hem weinig.

Het zijn gedachten die de tijd doden.

Het betekent niets.

Hij opent zijn telefoon, laat het toestel zijn gezicht herkennen, gaat naar een nieuwsapp.

Er is HOOP VOOR WIE AAN ALZHEIMER
LIJDT.

En het RUSSISCH LEGER RUKT OP.

De trein rijdt intussen door voorsteden, hij kijkt in achtertuinen maar ziet niets. Zijn gedachten zijn al bij het dorp, het ronde plein voor het station, het café daar. Zijn mond is droog en hij hoopt daar iets te kunnen drinken. Als het café nog bestaat.

Hij ziet het ouderlijk huis voor zich waar nu andere mensen wonen.

De beelden van zijn herinnering zijn in zwart-wit. Alleen het plastic tafellaken in de keuken licht op in felle kleuren. Als een tuin vol bloemen in een betonnen vlakke.

De conifeer in de voortuin.

De Citroën DS van de bureu.

De kleine Peugeot van mijn ouders op de oprit.
Franse auto's.

Zal hij aanbellen straks?

Zeggen dat hij daar woonde en graag even binnenkomt? Zien hoe alles veranderd is – de kamers leken groter. Ja, haha, ik was toen kleiner natuurlijk. Hier in de tuin stond vroeger een goudenregen.

Beleefde nieuwe bewoners die naar hem zouden luisteren. En dan zou hij bij thuiskomst iemand

bellen, een oud-collega of kennis, om te vertellen hoe het was?

Of loopt hij het gewoon een paar keer voorbij? Wat is het doel van deze kleine reis? Keert hij dan meteen terug?

Hij heeft het te warm. Soms heeft hij het ook te koud.

Het is moeilijk de verwarming goed te regelen waar hij woont. Hij denkt dat het komt doordat zijn appartement op een vijfde verdieping gelegen is. Soms is het water in de radiatoren al afgekoeld voor het bij hem raakt. Soms – als er weinig andere bewoners stoken – is het ineens heet in zijn kamers.

Interessant.

In de kleine stad waar hij moet overstappen, voelt hij zich misplaatst. De mensen zijn er anders. Ze zien er anders uit ook, dragen andere kleren, hun manier van lopen is anders... Zwaarder. Alsof hun voeten de grond meer raken.

Zelfs hun lichamen zijn anders.

Hoe is dat mogelijk?

Ik ben te net gekleed, ik lijk uit een ceremonie gestapt.

In de weerspiegeling van een scherm verbaast hij zich over de man die voor hem staat.

Waarom draag ik handschoenen? Zo koud is het toch niet?

Ze zullen denken dat ik misvormde handen heb.
Die ik verberg.

Ze.

Dat hij niet meer jong is in andermans ogen, is onvermijdelijk. Maar oud hoeven ze hem daarom ook niet te vinden.

Ik lijk op de mannen die ingehuurd worden bij begrafenissen. Om de kist te dragen... Om alles in goede banen te leiden.

Hij voelt zich een paar seconden belachelijk.

Hij is op zijn hoede, hij beweegt stroever, onaangepast. Liefst van al zou hij onzichtbaar zijn. Hij probeert het spoor van zijn treinverbinding te vinden, kijkt uit oude gewoonte op de lijsten met vertrektijden die achter plexiglas op het perron hangen.

Alles in goede banen leiden.

De papieren zijn niet goed leesbaar door condens achter het glas. Hij twijfelt of de uitgestalde uurregeling nog wel geldt – of ze niet zijn blijven hangen. Hij twijfelt of hij iemand om hulp zal vragen, loopt dan door de gang onder de sporen en vindt zijn aansluiting op het moment dat zijn trein het station in rijdt. Opgelucht gaat hij zitten in de fluwelen zetels van zijn eersteklascoupé. Als de trein vertrekt, slaakt hij een zucht.

Uiteindelijk. Hij vraagt zich vluchtig af hoe dat woord in zijn hoofd opduikt.

Misschien sterf ik straks in het dorp. Dan is de cirkel rond. Pim pam pet.

Zeer goed.

Snel wordt de omgeving groener, hier en daar in het landschap staan huizen of boerderijen, dan weer rijdt hij voorbij een paar industriële gebouwen. Alles is hem vertrouwd.

Hij legde dit traject zo vaak af toen hij jong was. Wellicht is de binnenkant van de huizen meer veranderd dan het landschap?

Een vrouw controleert zijn vervoerbewijs, hij toont haar zijn iPhone, hij vindt haar aantrekkelijk. Hij wenst haar een fijne dag, en dan als zij ook hem een mooie dag wenst zegt hij nogmaals: u ook.

Dank u, zegt hij ook nog als ze verderloopt, maar ze hoort hem niet meer.

Hij draagt een hemdje zonder mouwen en een strakke boxershort – die laatste zijn nog niet zo lang in de mode. En hoe gehecht hij ook is aan zijn ouderwets onderlijfje, hij vindt het belangrijk mee te zijn met de tijd.

Het gaat allemaal over het moment dat ik me uit zou kleden – de indruk die ik dan zou geven, zal geven.

Het jaar is 2024. Hij is een halfjaar geleden zestig geworden. Voor andermans kinderen is de zomervakantie al even voorbij. Het is eind september.

Voor hem maakt het geen verschil, hooguit merkt hij soms dat het straatbeeld een beetje anders inkleurt.

Enzoverder enzovoort.

De trein stopt in alle stations.

Een boemeltrein.

Merkwaardig woord.

Hij zegt de namen van de dorpen zacht luidop, er is niemand anders in de eerste klasse, dus eigenlijk zou hij ze luidop kunnen zeggen zonder iemand te storen.

Hij fluistert.

Ik roep voorzichtig de oude wereld op.

Wat zal ik doen als ik aangekomen ben?

Op het plein voor het station waren drie cafés. Als hij het verste café bezoekt en bij een zijraam gaat zitten, kan hij het ouderlijk huis zien.

Misschien wordt dan duidelijk waarom hij hiernaartoe kwam.

Hij schudt met zijn hoofd.

Ik stel me te veel vragen.

Waarom volstaat het niet te denken dat hij even gaat kijken hoe het nu is op de plek waar hij opgroeide. Nieuwsgierigheid en misschien zelfs nostalgie.

Nieuwsgierigheid.

Nostalgie.

Waarom de dagen vullen met overbodige en vergezochte gedachten?

Het klopt niet. Denkt hij.

Ik ben niet nieuwsgierig.

Er is geen nostalgie.

Het is goed dat ik meteen naar het café ga, ik heb een uit te voeren plan.

Ik zal niet twijfelend staan dralen.

Als de trein weer stopt, speurt hij even naar de conductrice, maar hij ziet haar niet. Hij loopt dan verder naar buiten, herkent het plein vol geparkeerde auto's. Hij had oude modellen verwacht. Simca, Volkswagen Passat, Panhard, NSU.

De tijd stond niet stil.

Toch...

Hij is opgelucht als hij het ene café herkent, maar de andere cafés zijn verdwenen.

Ik loop nu het plein over – ik heb ineens een triomfantelijk gevoel. Ik ben geslaagd voor het examen.

Ik raakte weg en kwam terug. Ik lijk niet op mijn moeder en niet op mijn vader.

Hij gaat bij een raam zitten – er zijn nog drie mensen in het café, twee jongens en een man van een

jaar of veertig. De barman brengt zijn koffie, hij lijkt nog slaperig en draagt een gekreukt wit T-shirt.

Hij denkt de geur van het café te herkennen.

Hij kijkt naar het huis. Nummer 16. Daar woonden ze. Daar woonde hij.

Hij herinnert zich nu vooral voorwerpen en materialen: bakkeliet, formica, fineer. Later kwam het eerste plastic dat snel vaal werd. Dozen waarin zijn moeder restjes eten bewaarde. Haar gebaren, zijn vader op de achtergrond, klaar om te gaan werken...

Hij voelt een nabijheid, al kan hij er niet de vinger op leggen wie of wat er is.

Vader? Moeder?

Andere gezichten?

Ze geven geen antwoord, roepen niets op.

Dan stopt zijn herinnering, staat stil bij een foto van hemzelf, die in de woonkamer hing, het portret van een blij maar nerveus kind, poserend in een merkwaardig kort broekje en een wit T-shirt met een ankertje erop.

Kleine zeeman.

Hij droeg open sandalen. Hij voelt ze weer aan zijn voeten. Zand tussen zijn tenen ook. Zeelucht.

Hij had een kleine zeilboot die wonderwel over-eind bleef in hoge golven.

Als hij een tweede kop koffie bestelt, ziet hij iemand
zijn ouderlijk huis uit lopen.